

گلمرگ

جسدا گماہنڈی آسماں ہمراز و ہمد کھکشاں
کشمیر دے متھے دا چن جنت نما وادی دی شاں
آفروٹے دی چھول بچ اک پُر فضا باغِ جناں

ان گنت جسدے عاشقیں

گلمرگ دی اوہ سرزمیں

پھلداں بچ دُنیا دیاں ہین کل جمع پھلواڑیاں
اسمان تھرتی پر لتھاں تارے بنے پھل کھیلیاں
یا مخملی چادر ڈھری جس پر لکھاں گل کاریاں

کتھڑی بنفشے یا سمیں

گلمرگ دی اوہ سرزمیں

منظر حقیقی رونقاں کھلبے پھرے نیلے مداں
دلشاد اکھیاں تر کرن دل چور اُچیاں بیاڑیاں
تن من کو بخشے تازگی اُچے اُچے تنگاں دی چھاں

چھک چھک کے آنے شائقین
گلمرگ دی اوہ سرزمیں

ساون نرالے رنگ دہستے بدلے دا ہک ڈالا چڑھے
آفر وٹے دے نک پروں چہڑ شوخ سیاہ کالا چڑھے
تہپ غیب فر گجھ نہ پچھو کڑ کڑ گجے چھم چھم بہرے

چھک چھک کے آنے شائقین
گلمرگ دی اوہ سرزمیں

تہپ صاف موسم پر فضا فر فر ٹرے ٹھنڈی ہوا
جنگل گرے شونکار تے بلبُل ہووے نغمہ سرا
گہنگی گرے دل لیر تے دلگیر کونل دی صدا

ہک خطہ خلد بریں
گلمرگ دی اوہ سرزمیں

دونالے ہین بگدے بُناں
جسراں کسے ٹیار سُن
سگدے زمیناں باڑیاں
زُلفاں ہوون کھلیاریاں
خمدار بھی دمدار بھی
فیروز پور ننگلی رواں

ہر اک ادا جسدی رنگیں
گلمرگ دی اوہ سرزمیں

ہک پاسے پھاروں میانکدے
پیغام امن و آشتی
ہک پاسے ڈنگر راہدے
خود دار ککڑ بانگدے
لکڑوں ککڑوں ککڑوں
بس ٹھاریاں دے سامنے

ہر اک ادا جسدی رنگیں
گلمرگ دی اوہ سرزمیں

ہک پاسے گائیں منجیاں
دُنیاے غم تھیں بے خبر
ہک پاسے کچراں کھوڑیاں
تلے تلے چردیاں
ٹھوکاں تہ ٹھاکے ٹھیریاں
خوش رنگ پھیڈاں بکریاں

تتے نگاہ خورد ہیں

گلمرگ دی اوہ سرزمیں

اُچے جے نکتے بیٹھیا پہنالا ہے پہناروں چاردا

بازاں دے چالے دیکھدا کلبوتریں کو تاڑدا

اوہ دلخراش و دلربا الغوزہ ڈوہنگا مار دا

پہل بیٹھا ہے دُنیا و دیں

گلمرگ دی اوہ سرزمیں

ہک پاسے روشن ضوفشاں بابا ریشی^۲ دا آستاں

ہے درد منداں واسطے ہک فیض دا چشمہ رواں

من من کے آون معتقد نذراں نیازاں مٹاں

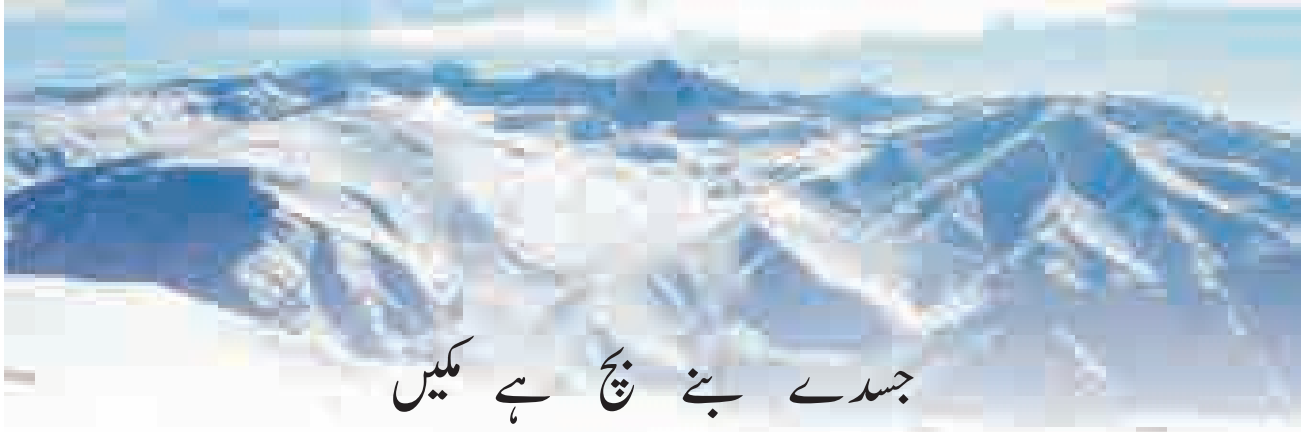
ہے قبلہ اہل یقین

گلمرگ دی اوہ سرزمیں

مچ نیہ مگر فر بھی بڑے چو پاسے رونسے پہیگرے

دُشمن ترے پر لاڈلے شیر چترے چترے

حیوان گجھ آدم نما بن بڈھے بنتر بوجے

جسدے بنے پنچ ہے مکیں

گلمرگ دی اوہ سرزمیں

قدرت دے تحفے ڈالیاں اوہ اُچے نکے ماہلیاں

اسمان دے رخسار پر اوہ سُرخیاں اوہ لالیاں

اوہ ٹھنڈے پانی زمزمی اوہ کٹھے نالے نالیاں

تسنیم و کوثر دے قریں

گلمرگ دی اوہ سرزمیں

سونا سبز جنڈالیاں لوہناں پسیراں پسپاں

بگنوں ریاڑاں بیاڑیاں ترکے پھرتھا برمیاں

تاریخ آدم دے ورق اُچیاں تاور پھر جیاں

جنگلاں جسدے بہترین

گلمرگ دی اوہ سرزمیں

محمد عظیم خان

1۔ اوہکھے لفظاں نامطلب:

ہمراز	:	کسی ناراز جاننے والا
ہمدم	:	ساتھی، سنگی، بیلی
جنت نما	:	جنت ہاروں
گل کاریاں	:	ہر پاسے پھل کھیلی ہونا
یاسمیں	:	پھلاں نی اک قسم
منظر	:	نظارا
دلشاد	:	دل خوش کرنے والا
شائقین	:	شوق رکھنے والے
آفر وٹ	:	گلمرگ نے نال اک نگا
پرفضا	:	دل ٹھکنا موسم، پیارا موسم
نغمہ سرا	:	گیت گانا ہو یا
ٹیپار	:	نوجوان گڑی، الھڑ
خمدار	:	گنڈ لاں والا
امن و آتشی	:	امن و امان، سکھ چین

دُنیاے غم :	غماں فکراں نی دُنیا
خوش رنگ :	سوہنے رنگ
دلخراش :	دِلے کی درد دینے والا
دِلرُبا :	جیہڑا دل کی پسند آوے
ضوفشاں :	روشنی کھلارنے والا
فیض :	فائدہ۔ کسے کولوں گجھ نفع ملنا
رواں :	جاری اُبلنا ہويا۔ ٹرنا ہويا
رخسار :	کھکھاڑی
معتقد :	مننے والے عقیدت رکھنے والے
آدم نما :	انسان ہاروں آدمی جئے
گلپوش :	پُھلاں پھَرے
زمزمی :	اُبلنا، اُچھلنا
خلد بریں :	جنت
پُہر جیاں :	منارے

2۔ مندرجہ ذیل سوالاں نے جواب دیو:

- (۱) گلمرگ کتھے واقع ہے؟
- (۲) گلمرگ کیہڑی گلوں مشہور ہے؟
- (۳) گلمرگ پنج کیہڑے کیہڑے پھل ہونے ہین؟
- (۴) شاعر اس نظم پنج کیہڑے بوٹیاں ناذ کر کیتا ہے؟
- (۵) اس نظم پنج کیہڑیاں چڑیاں ناذ کر ہے؟
- (۶) اس بند نامطلب لکھو:

سونا سبز جنڈالیاں لوہناں پسیراں پسیاں
 بگنوں ریاڑاں بیاڑیاں ترکے پھرتھا برمیاں
 تاریخ آدم دے ورق اُچیاں تاور پھرجیاں
 جنگلاں جسدے بہترین
 گلمرگ دی اوہ سرزمیں

3۔ انہاں لفظاں کی پڑھو:

جنت نما، نغمہ سرا: انہاں لفظاں پنج دود و لفظ ہین۔ اسراں نے لفظاں کی مرکب آکھیا
 جانا ہے۔ اسراں نے پنج ہور لفظ اس نظم پنج ٹھونڈو۔

4۔ غور کرنِ نیاں گلاں ::

★ گلمرگ نی خوبصورتی بچ کئی چیزاں جنہاں بچ نیلے تلے، رنگ برنگے پھل، ہرے پھرے جنگل تہ اس نے آہنڈ گماہنڈ نے باغ شامل ہیں۔ اتھے کئی قسماں نیاں جڑی بوٹیاں، جنگلی جانور تہ پکھیروں ہیں جیہڑے اس نی خوبصورتی کی ہور بابت دینے ہیں۔ آج ایہہ ساریاں چیزاں بکھرے بکھرے خطریاں نال دو چار ہیں۔ کدے اُس انہاں کی بچانے نی کوشش نہ کراں تاں آونے والیاں نسلاں انہاں تھیں محروم ہوئی جاسن گئیاں۔

★ ذرا سوچو کہ انہاں کی بچانے واسطے اساں کی کہہ کرنا چاہی ناہے۔

